

INDUSTRIE IN BEWEGING

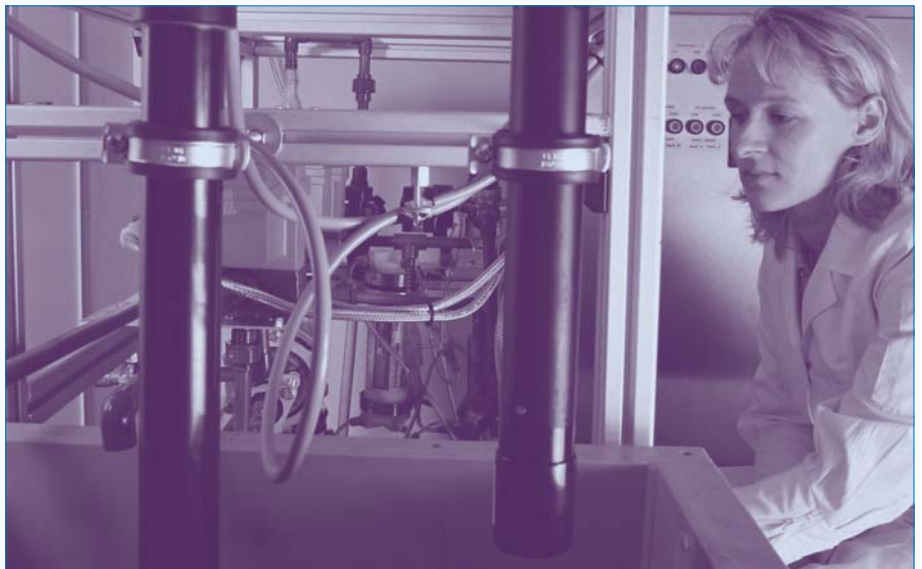
Als opmaat naar het Nationaal Industriedebat 2007 presenteert SEO Economisch Onderzoek in februari 2007 een paper. Daarin wordt een kwantitatief en kwalitatief beeld geschetst van de bedrijfsmatige ontwikkelingen in de maakindustrie in de afgelopen jaren. De resultaten worden afgemeten aan het aantal bedrijven in de sector, de geboden werkgelegenheid en de toegevoegde waarde. Expliciete aandacht wordt besteed aan de volgende marktpartijen: gevestigde bedrijven, starters, nieuwe vestigingen van buitenlandse ondernemers in Nederland en bedrijven die naar het buitenland worden verplaatst. De te presenteren bevindingen uit de afgelopen jaren zijn gebaseerd op het rapport van SEOR (Erasmus Universiteit) over de vervangingsvraag in de maakindustrie. Daarin worden de verwachte ontwikkelingen in de toekomst geschetst.

Doelstelling SIC

De Stichting voor Industriebeleid en Communicatie wil activiteiten ontwikkelen om het industriebeleid te stimuleren. SIC wil actuele kennis van en inzicht in de industriële ontwikkelingen verwerven, aandacht vragen voor deze ontwikkelingen en daarmee voor de plaats en de betekenis van de Nederlandse industrie. Ze wil het industriebeleid van het bedrijfsleven, de sociale partners en de overheid stimuleren en mee denken over de richting die dit beleid uit moet gaan.



Nieuwe industrie op
www.industriebeleid.nl



Nationaal Industriedebat 2007: Op naar een sterke, succesvolle toekomst voor de industrie

De Stichting voor Industriebeleid en Communicatie (SIC) organiseert op woensdag 14 maart a.s. het Nationaal Industriedebat 2007. Daar worden nieuwe plannen voor een krachtige toekomst van de Nederlandse industrie gepresenteerd, vinden discussies op het scherp van de snede plaats en wordt de koers naar een nog sterkere en succesvolle Nederlandse industrie bepaald. De dag biedt bovendien volop kansen om in contact te komen met andere invloedrijke partijen: werkgevers, werknemers, afgevaardigden van onderwijsinstellingen, bestuurders, ambtenaren, beleidsmakers, wetenschappers en beslissers bij koepel- en brancheorganisaties. Partners die hun eigen én gezamenlijke verantwoordelijkheden dragen en door stevige samenwerking komen tot een sterk industriebeleid.

Wat kunt u verwachten op 14 maart?

- De presentatie van een *nieuw beleidsplan* door de Strategische Adviescommissie van SIC.
- *Zaaldiscussies*: Wat is úw visie? Wat is onze gezamenlijke visie en ambitie? Wie speelt welke rol, wie draagt welke verantwoor-

delijkheid? Waar is samenwerking een must?

- Ruime aandacht voor *Human Resources* binnen de industrie: *personeelswerving* en *de focus op technisch talent*.

In dit SIC-bulletin

In dit SIC-bulletin leest u alles over het Nationaal Industriedebat en de onderwerpen die tijdens deze niet te missen dag aan bod komen. Ook besteden we aandacht aan drie door SIC geïnitieerde onderzoeken:

- 'Personele Vervangingsvraag in de maakindustrie' (onderzoeksinstituut SEOR, Erasmus Universiteit);
- 'Rolopvatting Innovatie en Arbeidsproductiviteit' (SEO Economisch Onderzoek);
- 'Behoud en bevorderen van arbeidsparticipatie van lageropgeleiden door verbetering van het imago van de industrie bij beslissers en beïnvloeders' (Communication Concert).

Ook bovengenoemde onderzoeken hebben bijgedragen aan de vorming van het beleidsplan van de Strategische Adviescommissie van SIC, dat tijdens het Nationaal Industriedebat 2007 wordt gepresenteerd.

Nationaal Industriedebat 2007: succesvolle toekomst staat centraal

Ondernemers, overheid, onderwijs en sociale partners in de hoofdrol

Het Industriedebat 2007 vindt plaats op woensdag 14 maart van 10.00 tot 17.30 uur in het Auditorium van Rabobank Nederland in Utrecht. Het wordt een dagconferentie waar niet alleen genodigde sprekers het hoogste woord voeren, maar waar ook alle aanwezige, betrokken partijen actief deelnemen aan pittige discussies en goede gesprekken. Want als het gaat om de toekomst van de industrie spelen ondernemers, vertegenwoordigers van de overheid, onderwijs en sociale partners de hoofdrol!

Het Nationaal Industriedebat 2007 wordt geleid door dagvoorzitter *Hans Kamps* (onder andere kroonlid van de SER). *Prof. B. Dankbaar* presenteert namens de Strategische Adviescommissie van SIC een nieuw beleidsplan voor de Nederlandse industrie. Een interactieve presentatie waarin de actuele stand van zaken van de industrie en de koers naar een sterke, succesvolle Nederlandse industrie centraal staan. Alle aanwezigen krijgen daarbij volop gelegenheid om te reageren en argumenten in te brengen. Speciale aandacht zal uitgaan naar het feit dat niet alleen de overheid verantwoordelijk is voor de toekomst van de industrie. Ook het bedrijfsleven en de sociale partners vervullen een belangrijke rol en moeten hun verantwoordelijkheid nemen.

HOOFDPUNTEN UIT BELEIDSPLAN

Tijdens de presentatie van het beleidsplan wordt met name aandacht besteed aan:

- Het behoud en de instroom van werknemers in de maakindustrie;
- De teruggang van investeringen in R&D;
- De noodzaak van meer aandacht en waardering voor ondernemerschap;
- De communicatie tussen industrie en onderwijs;
- Financieringsmogelijkheden voor vernieuwing en innovatie;
- Problemen rond de bescherming van intellectuele eigendomsrechten.



KANSEN BENUTTEN

Tijdens het middagprogramma zoeken we gezamenlijk naar mogelijkheden om problemen op te lossen en kansen te benutten. Daarbij wordt met name ingegaan op het hierboven eerst genoemde aandachtspunt: het behoud en de instroom van werknemers in de maakindustrie. Hoe kijkt u aan tegen opleiden en werven van personeel? Welke rol speelt

onderwijs en wat zijn de taken van scholen? Waarin moeten werkgevers zelf investeren?

AANDACHT VOOR JONG TALENT

SIC vraagt hierbij speciale aandacht voor het technische talent van jongeren. Een verdere gerichte zoektocht naar goed opgeleid en gemotiveerd technisch personeel begint tijdens het Nationaal Industriedebat!



Kom naar het Nationaal Industriedebat 2007

Reserveer direct uw toegangskarten!

Mis het Nationaal Industriedebat 2007 niet! Toegangskarten kunt u bestellen op www.industriedebat2007.nl. Daar kunt u ook terecht voor meer informatie over het programma, de sprekers en de deelnemers.

U kunt ook toegangskarten bestellen via het bijgevoegde faxformulier.

PROGRAMMA 14 MAART 2007

Auditorium van Rabobank Nederland, Croeselaan 18, 3521 CB Utrecht

Ochtendthema 'Kansen grijpen voor de industrie'

10.00 - 10.30 uur

Ontvangst

10.30 - 10.40 uur

Welkom door dr. Piet Moerland (Raad van Bestuur Rabobank Nederland)
Congresopening door de heer Willem van der Stokker (Voorzitter SIC)

10.40 - 10.45 uur

Inleiding drs. Hans Kamps (Dagvoorzitter)

10.45 - 11.30 uur

Presentatie beleidsplan, prof. Ben Dankbaar (Strategische Adviescommissie SIC en Radboud Universiteit Nijmegen)

11.30 - 12.00 uur

Reactie op beleidsplan door de Staatssecretaris van Economische Zaken (onder voorbehoud)

12.00 - 12.30 uur

Interactie zaal en de Staatssecretaris van Economische Zaken onder leiding van drs. Hans Kamps

Lunch tot 14.00 uur



Dagvoorzitter Hans Kamps

Middagthema 'Kennis delen met kennissen'

14.00 - 14.15 uur

Inleiding drs. Wim Boonstra (Strategische Adviescommissie SIC en Rabobank Nederland)

14.15 - 15.45 uur

Interactieve paneldiscussie over o.m. de thema's

- personeel en vervangingsvraag
- samenwerking tussen bedrijfsleven onderling en met het onderwijs
- praktische initiatieven in het veld

15.45 - 16.15 uur

Pauze

16.15 - 16.30 uur

Reactie van prof. Ben Dankbaar

16.30 - 17.00 uur

Overhandiging beleidsplan aan politiek en sociale partners, eerste reacties gespeeld door drs. Hans Kamps

17.00 - 17.15 uur

Afsluiting door de heer Willem van der Stokker, aansluitend borrel

LEREN VAN ELKAAR

Het Nationaal Industriedebat 2007 is erop gericht dat alle aanwezigen van elkaar kunnen leren. Door succesvolle voorbeelden centraal te stellen, ervaringen te delen, samen te werken en te denken in oplossingen kunnen we samen de industrie in Nederland een extra impuls geven.

DE ROL VAN SIC

SIC heeft langs drie sporen voeding gegeven

aan het nieuwe beleidsplan van de Strategische Adviescommissie:

- Onderzoeksopdrachten m.b.t. de kansen en bedreigingen binnen de maakindustrie.
- Regiodebatten waarin lokale ondernemers, overheden en sociale partners met elkaar in discussie gaan over de kansen en bedreigingen in hun regio.
- Monitoring van het beleid van bedrijfsleven, sociale partners en overheden.

DE NEDERLANDSE INDUSTRIE: MOTOR, AANJAGER EN VLIEGWIEL

In tegenstelling tot wat velen denken, zeggen en schrijven gaat het goed met de Nederlandse industrie.

Maar liefst 15% van onze werkgelegenheid komt voort uit de maakindustrie, die nog altijd goed is voor circa 17% van ons nationaal product. De maakindustrie is bovendien de motor van de export (75% van onze totale export) en een belangrijke aanjager van de arbeidsproductiviteit. Ook fungeert de industrie als vliegwiel voor de werkgelegenheid; elke baan in de industrie betekent automatisch ook een baan in de dienstensector.

Toch kan het economisch en maatschappelijk gezien nog beter. SIC wil daarom dat industriebeleid permanent - dus in economisch goede én slechte tijden - op de agenda staat van werkgevers, werknemers, politiek, overheden en maatschappelijke organisaties. Ook startende ondernemers, buitenlandse bedrijven die zich in Nederland vestigen en bedrijven die naar het buitenland worden verplaatst moeten onderdeel van dit beleid gaan uitmaken. Het Nationaal Industriedebat is één van de middelen die SIC inzet om hier aandacht voor te vragen.

Aanbeveling na onderzoek van SEOR:

Alles op alles voor behoud én werving van goed personeel

Het gaat goed met de maakindustrie in Nederland. Het aantal vacatures trekt - nu het Nederland economisch voor de wind gaat - flink aan. SEOR (het economisch onderzoeksinstituut van de Erasmus Universiteit) heeft in opdracht van SIC onderzoek gedaan naar de toekomstige personele vervangingsvraag. Begin december werd het rapport aan de begeleidingscommissie van SIC gepresenteerd.

SEOR onderscheidde in haar onderzoek de toekomstige personele vervangingsvraag naar branche en functie. Veel aandacht werd besteed aan het mobiliteitssaldo in de maakindustrie (het verschil tussen inkomende en uitgaande baanmobiliteit) ten opzichte van andere sectoren. Ook werd onderzocht in hoeverre het aanbod van nieuwkomers op de arbeidsmarkt kwalitatief en kwantitatief aansluit op de vraag.

KWANTITATIEF EN KWALITATIEF

Het onderzoek bestaat uit een kwantitatief en een kwalitatief deel. Het kwantitatieve deel bestaat uit prognoses van de vervangingsvraag en de wervingsbehoefte voor de sector tot 2020. Ook is gekeken naar factoren die van invloed zijn op het vertrek van personeel uit de industrie. Een belangrijk aandachtspunt, want door dit vertrek terug te dringen hoeft de industrie minder mensen te werven. Het kwalitatieve deel van het onderzoek bestaat uit literatuuronderzoek en vijftig interviews met vertegenwoordigers van bedrijven, brancheorganisaties en het onderwijs.

MANNEN, FULLTIMERS EN LAGER OPGELEIDEN

De maakindustrie blijkt - in verhouding tot andere sectoren - te bestaan uit veel mannen, veel fulltimers en veel lageropgeleiden. De leeftijdsverdeling verschilt niet veel van andere sectoren. Net als in andere sectoren vindt een forse vergrijzing plaats. Sinds 1995 liep het aandeel jongeren met een derde terug. Het sterkst is dit zichtbaar in de basismetalen.

WERKNEMERS VERTREKKEN

Per saldo vertrekken meer werknemers uit

de industrie naar andere sectoren dan andersom. Dit verschil doet zich vooral voor bij werknemers vanaf 30 jaar. Arbeidsomstandigheden lijken bij deze uitstroom een beperkte rol te spelen. SEOR verwerkte in haar onderzoek ook gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB). Het CPB splitste de werkgelegenheidscijfers van de industrie uit naar 12 sectoren. Haar verwachting: een daling van de werkgelegenheid in de industrie met 10 tot en met 14% tussen de jaren 2005 en 2020 (afhankelijk van het gehanteerde scenario). Slechts in een enkele sector blijft de werkgelegenheid stabiel of groeit deze nog.

WERVINGSBEHOEFTE BLIJFT

Het onderzoek wijst uit dat de werkgelegenheid in de maakindustrie weliswaar terugloopt, maar dat de wervingsbehoefte in de periode 2006-2020 nauwelijks af zal nemen. Op jaarbasis bedraagt de te verwachten wervingsbehoefte ruim 100.000 personen per jaar. SEOR schrijft deze ontwikkeling toe aan de vergrijzing en het daardoor groeiende aantal mensen dat met pensioen gaat.

OPLEIDINGSEISEN STIJGEN

Uit de interviews blijkt dat de opleidingseisen in de maakindustrie steeds strenger worden. Oorzaken hiervoor zijn onder andere de toenemende kwaliteitseisen, complexere machines, de noodzaak van bredere inzetbaarheid, minder hiërarchische lagen en vormen van werken en de verplaatsing van routinewerkzaamheden. Om in aanmerking te komen

voor een vast dienstverband worden door diverse bedrijven minimeisen gesteld. Vaak is mbo-3 niveau een vereiste, in sommige gevallen zelfs mbo-4 niveau. Met name voor middelbare en hogere technische functies worden personeelsstekorten verwacht. Dit

alles vergroot de noodzaak van instroomtrajecten en opscholing van eigen personeel. Op dit laatste punt loopt de maakindustrie achter ten opzichte van andere sectoren.

'Gebrek aan kennis wordt door bijna niemand als een beperkende factor gezien'

OPLOSSINGSRICHTINGEN

Het onderzoek van SEOR toont aan dat ook op langere termijn het arbeidsvolume in de maakindustrie nog altijd aanzienlijk zal zijn en dat er een grote wervingsbehoefte blijft. Daarom zijn meer belangstelling voor technische opleidingen en bevordering van het positieve imago van de industrie belangrijk, in combinatie met op- en omscholing. Bovendien moet een beweging in gang gezet worden die het vroegtijdig vertrek uit de sector vermindert en mensen met een technisch diploma ook daadwerkelijk naar de sector trekt. Vaak wordt gewezen naar Oost-Europa als mogelijke oplossing voor het personeelstekort. SEOR heeft echter redenen om aan te nemen dat op middellange en lange termijn dit geen oplossing zal bieden.

Het complete onderzoeksrapport van SEOR is te lezen en te downloaden op www.industriebeleid.nl.

Beter imago en hogere arbeidsparticipatie? Focus op talent!

Voor veel Nederlanders is de industrie géén item. En als er al over de industrie wordt geschreven dan is het vaak negatief en kloppen de feiten niet. Het zorgt voor een vertekend beeld dat te weinig aantrekkingskracht uitoefent op potentiële werknemers en hun omgeving. Dat blijkt onder meer uit een verkennend onderzoek van Communication Concert naar het imago van de Nederlandse industrie dat bij opiniemakers en ook lageropgeleiden heerst. De belangrijkste aanbeveling: de focus van de industrie moet gericht worden op de grote waarde van het technisch talent. Daarmee kan het imago van de industrie positief beïnvloed worden.

Het onderzoek vond plaats in opdracht van HSIC. Tientallen uitvoerige interviews werden gehouden met vertegenwoordigers van overheid, politiek, universiteiten, onderwijsinstellingen, sociale partners, adviesbureaus, pers en uiteraard de industrie zelf. Verder werd gebruik gemaakt van informatie uit bestaande publicaties.

VERTEKEND BEELD

Uit de interviews blijkt dat er vaak een volstrekt vertekend beeld van de industrie bestaat. Een duidelijk voorlichtingsprobleem dus. Maar omdat de industrie tevens kampt met een affectief probleem ('Ik hou niet van je') kan voorlichting pas tot zijn recht komen als er meer vertrouwen in de industrie bestaat. Feiten en fabels rondom de industrie moeten ontrafeld worden zodat er een waar en werkelijk beeld ontstaat. Maar meer sympathie is voor het succes voorwaardelijk.

DEELS EIGEN SCHULD

De meerderheid van de geïnterviewden geeft aan dat de industrie deels zelf heeft bijgedragen aan het bestaande imagoprobleem, onder meer door zich te weinig met positieve zaken te profileren. Het beeld van verplaatsing van bedrijf en/of arbeidsplaatsen, efficiëncyslagen binnen bedrijven en outsourcing, maakt dat een groot deel van de ondervraagden denkt dat de werkgelegenheid voor lageropgeleiden in de toekomst alleen maar zal afnemen. Hier tegenover staat een kleinere groep geïnterviewden die er heel anders tegenaan kijkt. Zij zijn van mening dat het juist goed gaat met de industrie en dat van

afkalking geen sprake is. De werkzaamheden worden hoogwaardiger. Er zal weliswaar met minder mensen meer geproduceerd worden, maar de industrie zal nooit uit Nederland verdwijnen. Een belangrijke reden die daarvoor werd aangegeven is de belangenverstrengeling tussen industrie en dienstverlening.

VERBONDENHEID

Ondanks de keur aan opvattingen, ervaringen en aangedragen oplossingen is er één gemeenschappelijk opvatting: onderwijs en industrie zijn en blijven onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dit kan de basis zijn voor algehele imagoverbetering van de maakindustrie. Onderwijs en bedrijfsleven kunnen, door vertrouwen en waardering naar elkaar uit te spreken en door opnieuw kennis met elkaar te maken, voor een opwaardering van werken in de maakindustrie zorgen. Bovendien kampen de industrie en het vmbo/mbo met dezelfde imagoproblematiek. De opwaardering voor het technisch talent vormt hiervoor een breekijzer.

FOCUS OP TALENT

Hernieuwde samenwerking tussen industrie en onderwijs dus als basis voor een beter imago en hogere arbeidsparticipatie. Communication Concert stelt in haar advies dat daarbij het unieke technische talent van jongeren daarbij centraal moet staan. De talentvolle jongeren moeten eerst zelf meer status krijgen. Hun talent is uniek, veelgevraagd en heeft voor de bezitters ervan alle toekomst. Industrie en onderwijs kunnen zich dan aandienen als de trainers en beschermers van dit talent.

Industrie en onderwijs kunnen door het talent goed te dienen zélf in status en imago groeien. Voorwaarde is dat ze echte partners worden.

TECHNISCHE INTELLIGENTIE

Voor een succesvolle opwaardering van de status van technisch talent zijn een cultuurdoorbraak en een uitvoerige, indringende, bewustwordingscampagne noodzakelijk. Communication Concert introduceert in dit kader het begrip 'technische intelligentie' en ontwikkelde in dit kader TIQ: Technisch IQ. TIQ zou dé leidraad in zo'n bewustwordingscampagne moeten zijn. Want het helpt om de werkelijke waarde van de technische talenten van jongeren op juiste waarde te schatten. Vervolgens draagt dat bij aan een beter imago van zowel industrie als technisch onderwijs.

Het volledige rapport vindt u terug op www.industrie-beleid.nl.



Onderzoek 'Rolopvatting Innovatie en Arbeidsproductiviteit'

Wie speelt welke rol in de industrie?

Sociale partners beperken hun rol binnen de industrie vrijwel unaniem tot sociale innovatie en houden zich veelal afzijdig van product- en procesinnovatie. Dit is één van de conclusies uit de paper 'Rolopvatting Innovatie en Arbeidsproductiviteit' van SEO Economisch Onderzoek.

Welke rol zien sociale partners, overheden en het bedrijfsleven voor zichzelf als het gaat om de verhoging van de arbeidsproductiviteit in het algemeen en de verschillende vormen van innovatie in het bijzonder? Om antwoord te krijgen op deze vraag heeft SEO interviews afgenomen bij sleutelpersonen van de industriële werknemers- en werkgevers-organisaties en vertegenwoordigers van bedrijven, rijk, provincie en gemeenten. Het levert een beeld op van de verhoudingen in de industrie anno 2006.

De interviews met de sociale partners geven een redelijk compleet beeld van de rolopvatting en opinie van de belangrijkste spelers. Dat kan niet gezegd worden van de interviews met vertegenwoordigers van bedrijven en overheden. Het aantal interviews onder deze pluriforme groepen was te klein om representatief te zijn. Het onderzoek levert dus een subjectief beeld op, maar is wel gebaseerd op uitspraken van dertien kopstukken in en om de industrie.

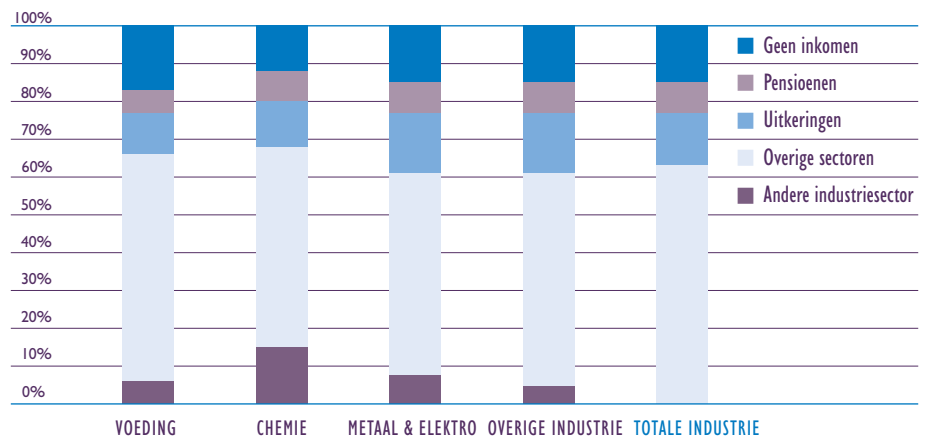
ARBEIDSPRODUCTIVITEIT

Sinds 1950 lopen de ontwikkeling van de Nederlandse arbeidsproductiviteit per werknemer en per uur duidelijk uit elkaar: per gewerkt uur is er sprake van een forse productiviteitsstijging, terwijl de productiviteit per werknemer steeds verder afvlakt (zie figuur boven).

RANDVOORWAARDEN

Er bestaan weinig grote verschillen tussen de rol die partijen voor zichzelf weggelegd zien in de industrie en de rol die anderen hen graag toebedelen. Van alle kanten wordt benadrukt dat innovatie en verhoging van de arbeidsproductiviteit primair een taak is van de bedrijven zelf. In de ogen van de geïnterviewden bestaat een duidelijke taakverdeling tussen overheden en bonden. De overheid moet zorgen voor een goed opgeleide beroepsbevolking,

Uitstroom uit industriële sectoren naar bestemming (gemiddeld over 1999-2003)



efficiënte regelgeving (zo min mogelijk administratieve lasten), een gunstig fiscaal klimaat, goede infrastructuur en een gelijk speelveld in de concurrentie met andere landen. Ook de rol van de rijksoverheid bij het aanwijzen van kerngebieden en het stimuleren van bepaalde sectoren wordt van diverse kanten onderschreven.

SOCIALE INNOVATIE

De sociale partners zien hun rol vrijwel unaniem beperkt tot sociale innovatie. Lang niet iedereen blijkt echter hetzelfde onder dit begrip te verstaan. De één spreekt van een modewoord of hype, de ander zegt dat het slechts een nieuw woord is voor zaken die door bonden en bedrijven al decennia lang worden opgepakt. Het Centrum voor Sociale Innovatie concludeert dat niet zozeer de thema's nieuw zijn, als wel het initiatief om deze thema's in samenhang aan te pakken met de doelstelling het uitwisselen van ervaringen tussen bedrijven.

GEEN VERTROUWEN IN SUBSIDIES

Innovatie en verhoging van de arbeidsproductiviteit staan overal hoog op de agenda. De rol van opleider ligt volgens iedereen bij de overheid. Subsidieregelingen om innovatie te stimuleren worden gewaardeerd, al tekenen verschillende geïnterviewden daarbij aan dat

de overheid als subsidieverstrekker geen betrouwbare partij is en regelingen soms acuut worden opgeheven. Zoals verwacht zorgt het onderwerp resultaatafhankelijk belonen en prestatiebeloning (volgens sommigen sociale innovatie) nog altijd voor de klassieke tegenstelling tussen werkgevers en de vakbond. Met daarbij de toevoeging dat bij het decentraliseren van verantwoordelijkheden het decentraliseren van bevoegdheden vaak achterwege blijft.

OPLEIDING OVERHEIDSTAAK

Scholing is binnen het terrein van de sociale innovatie een veelgenoemd thema. Globaal kan worden geconstateerd dat scholing voorafgaand aan de loopbaan als een duidelijke overheids-taak wordt gezien. Maar scholing en employability tijdens het arbeidzame leven wordt beschouwd als een verantwoordelijkheid van werkgevers, werknemers en vakbonden.

MOTIVATIE VAN WERKNEMERS

De geïnterviewden spraken zich vrijwel unaniem positief uit over de motivatie van werknemers in Nederland en de arbeidsverhoudingen. De bereidheid te delegeren wordt een stuk minder positief beoordeeld.

Zie ook www.industriebeleid.nl.

Metopia brengt opleiding en bedrijfspraktijk bij elkaar

Op een school kun je jongeren klaarstomen voor de beroepspraktijk. Maar je kunt ze niet leren hoe het er werkelijk aan toe gaat op de werkvloer. Toch hebben volgens Yvonne Moerman werkgevers wél dit verwachtingspatroon. Als lid van de Raad van Advies van Metopia heeft Moerman vele projecten opgestart die de afstand tussen het onderwijs en het bedrijfsleven hebben verkleind en de samenwerking verder hebben verstevigd.

Metopia is een initiatief van de Stichting A+O waarbij scholen - met name ROC's - en bedrijven in de Metalektro gestimuleerd worden om samen te werken. Het driejarige programma, waarin 19 projecten werden gestart, is inmiddels afgerond. Yvonne Moerman stond zelf jaren voor de klas en is sinds 1992 lid van het College van Bestuur van het Koning Willem I College in Den Bosch. Daar draaiden twee Metopia-projecten. 'Altijd heb ik een extra fascinatie voor techniek gehad', zegt ze. 'Mijn zoon heeft Werktuigbouwkunde gedaan en werkt nu in de offshore. Mijn ervaring is dat je in de techniek veel leuke mensen tegenkomt. Gedreven mensen met een gerichte passie die ze in dagelijks werk hebben vertaald. Ik ben echt dolgelukkig met wat er in deze periode is bereikt. We hebben wezenlijk iets gedaan aan de verbetering van het contact tussen het bedrijfsleven en het onderwijs.'

NIET PRATEN MAAR DOEN

Volgens Moerman is innovatie in de industrie dan ook niet iets wat je moet omarmen, het is iets wat in je wezen moet zitten. 'In de techniek verandert alles continu. Je kunt niet stilstaan, je moet meegroeien. Altijd op zoek zijn naar nieuwe dingen.' Vrouwen in de techniek vormen nog altijd een uitzondering. 'Dat is nu eenmaal zo. Daar kun je lang bij stilstaan, maar je kunt ook denken: wie de interesse en de drive heeft, is welkom. Liggen je interesses ergens anders dan is dat ook goed.' Toch bestaat de adviesraad van Metopia uit alleen maar vrouwen. 'Ja, dat is een leuke bijkomstigheid. Het advieswereldje in de industrie is niet zo groot. Je komt vaak dezelfde gezichten tegen. Metopia wilde dingen nu eens anders aanpakken en koos mede daarom voor alleen maar

vrouwen in haar adviesraad. We hebben gekozen voor een onorthodoxe aanpak, waarbij iedereen zijn eigen omgeving vertegenwoordigt. Niet te veel praten, gewoon doen.'

ZIEN WAAR HET SCHIP STRAND

En zo ging het er in de negentien praktijkprojecten volgens Moerman ook aan toe. Ze beschrijft Metopia als een projectmatig initiatief van de metaalbranche zonder dichtgetimmerde regelgeving, maar met een begrenzend kader. 'Binnen de projecten mag alles, als het de interactie tussen het onderwijs en het bedrijfsleven in de metaalsector maar bevordert. We hebben gekozen voor openheid. En geen dikke rapporten of haalbaarheidsstudies vooraf. Gewoon doen en zien waar het schip strandt.' Zo kregen bedrijven invloed op de wijze van examinering op school en het onderwijs kreeg

een kans om theorie om te zetten in praktijkopdrachten, toegespitst op de werkelijke gang van zaken binnen bedrijven.

REGIONALE PROJECTEN

Ook de regionale insteek van Metopia bleek succesvol. Moerman: 'Je hebt geen afstandsproblemen en de couleur locale kan volledig tot wasdom komen. Een voorbeeld: het ROC Botlek kent een andere praktijk dan wij hier in Den Bosch.' Bij de projecten in Den Bosch werd de leeromgeving in één van de bedrijven in de regio verbonden met de leeromgeving op school. Daardoor werd continue uitwisseling tussen opleiding en bedrijf mogelijk. Daarnaast werd door het Koning Willem I College in Den Bosch in samenwerking met drie bedrijven een brancheregiocommissie opgericht, waarin het onderwijs en de examinering worden vormgegeven.



YVONNE MOERMAN:

*'Niet te veel praten,
gewoon doen'*

HET BESTUUR VAN SIC

- W. Dijkhuizen (PBO/PVA)
- D. Hardy (Arcadis Nederland BV)
- A. van der Molen (De Unie)
- K. Roskam (DRAKA Nederland)
- W. van der Stokker (voorzitter SIC)

DE VOLGENDE SECTOREN VALLEN ONDER DE MAAKINDUSTRIE:

- Voedings- en genotmiddelen industrie
- Textiel- en lederindustrie
- Papierindustrie
- Uitgeverijen en drukkerijen
- Aardolie- industrie
- Chemische industrie
- Rubber- en kunststofindustrie
- Basismetalaalindustrie
- Metaalproductenindustrie
- Machine- industrie
- Elektrotechnische industrie
- Transportmiddelenindustrie
- Hout-, meubel- en overige industrie

SAC, STRATEGISCHE ADVIES COMMISSIE VAN SIC

- Prof. J. (Jules) Theeuwes
- Prof. J. (Jaques) Theeuwes
- Drs. W. Boonstra
- Prof. B. Dankbaar
- Drs. H. Kamps
- Prof. J. de Koning
- Prof. P. Moerman
- Prof. H. Schenk
- Dr. E.J. Sol
- Dr. F. Pot



ALTIJD OP DE HOOGTE MET

SIC INTERACTIEF!

Naast dit bulletin verstuurt het bestuur van SIC regelmatig algemene informatie over de industrie in Nederland en nieuws rond SIC per e-mail. Inmiddels bestaat ons bestand uit ruim 1400 digitale adressen. Ook u kunt zich abonneren op SIC Interactief. Stuur daarvoor een e-mail naar info@industriebeleid.nl, onder vermelding van SIC Interactief!

Het Bulletin voor industriebeleid is een gratis uitgave van:
Stichting voor Industriebeleid en Communicatie
Postbus 3016, 2130 KA Hoofddorp,
telefoon (06) 533 288 67, fax (023) 561 44 68,
e-mail info@industriebeleid.nl
www.industriebeleid.nl
KvK Amsterdam 34134851
Rabobank: nr. 3458.18.156

Redactie: SEO, Communication Concert/Weesp:
Bert Breij, Harm Rozie, Eric van Splunter,
Thelma J. Vanoordt (ontwerp)

Productiecoördinatie: Communication Concert, Weesp

Fotografie: Hollandse Hoogte, Bureau TOP/Eric
Polman, Newscast

Illustratie: Nawwara/het lab

Druk: ACI Offsetdrukkerij bv/Amsterdam

ISSN 1873-3955

Niets uit deze uitgave mag worden gebruikt zonder schriftelijke toestemming van de SIC.

BEGELEIDINGSCOMMISSIE

- Ir. R. Aarts (Industrieraad Amsterdam)
- H. van Baaren (RTC)
- Mw. dr. N. van den Berg (Zadkine)
- Drs. Th. van den Berg (Tempoteam)
- J. Blankendaal (BOM)
- Drs. M. Bosch (Havenbedrijf Rotterdam)
- Drs. A.C.M. Breij (Communication Concert)
- Drs. B. Broerse (Min. OC&W)
- Mw. Dr. M. Brouwer (Univ. van Amsterdam)
- T. de Bruine (Stichting A & O)
- Drs. R. Coster (VNCI)
- P. van Dam (Saxion HS Enschede)
- W. Duchhart
- Drs. R. van Engelenburg (Metaalunie)
- Drs. D. Freling (K v K Amsterdam)
- Drs. A. van der Gaag (ABU)
- Drs. T. Galama
- Mr. E. de Groot (AWVN)
- Drs. D. Hagoort (ministerie SZW)
- Mw. K. de Hey (IHC Holland)
- Ir. H. van Hoes (Productschap zuivel)
- Mr. P. Hoogenraad (Industrieraad Amsterdam)
- Mw. Drs. L. Huiskens (St. Premsele)
- Drs. A. Hulspas (ministerie van EZ)
- J. Hylkema (IHC Holland)
- Mw. Janssen (Havenbedrijf Rotterdam)
- M. Karman (Dubois & Co)
- A. van Klaren R.A. (Dubois & Co)
- Drs. J. Klaver (VNO/NCW)
- Drs. P. Kroon (CNV Bedrijvenbond)
- Dhr. R. Lenssen (Smart Group BV)
- Dhr. Ir. Th. Lenssen (VPT)
- H. van der Linden (NVDO)
- G. van der Lit (Stichting OOM)
- G. Meijer (FME-CWM)
- Drs. J. Mes
- Drs. G. Nekkers (ministerie SZW)
- Mw. Ing. A. Notten (LaRed)
- M. Overbeeke (Solvay Pharmaceuticals)
- Mw. Drs. W. Passmore (Maatwerk)
- Drs. F. Peltzer (FNV Bondgenoten)
- Mw. G. van Rhijn (TNO Arbeid)
- Drs. P. van Roon (FME/CWM)
- Drs. M. Ruigrok (VNO/NCW)
- Mr. R. Schouten (VNSI)
- Ing. P. Schut (Leenstra B.V.)
- E. van Splunter (Communication Concert)
- Ir. H. van Terwisga (Platf. bèta/techniek)
- H. Veldhuis (Saxion HS Enschede)
- J. Verhoeven (St. O+A Metalektro)
- Mw. Drs. M. Westerbeek (Metaalunie)
- Mw. E. Winkels (VHP Metalektro)
- J. Wijnstok (ministerie van EZ)
- J. van der Zande (Havenbedrijf R'dam BV)